

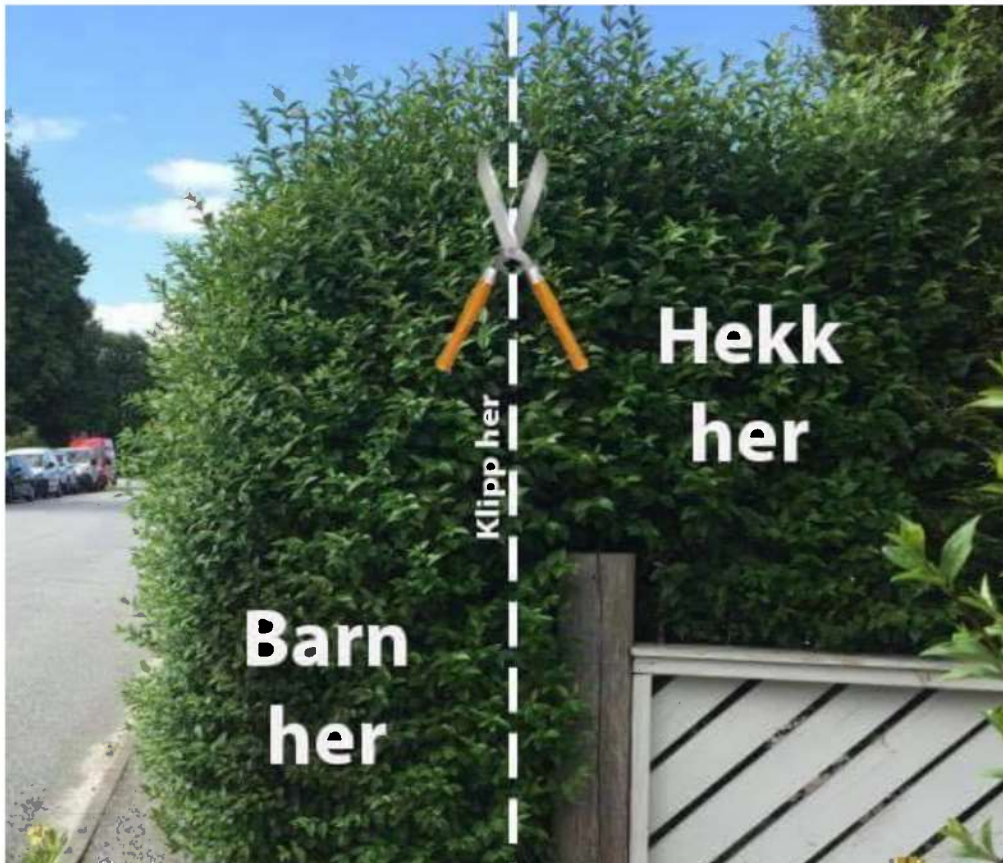
Sammen for Alvdal

Respekt - Medvirkning - Lojalitet

Vedtatt av kommunestyret

Sak xx/19, den xx.xx.xxxx.

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for Alvdal kommune.

Tiltak kan redusere risiko og sårbarhet!

Uønskede hendelser vil ramme Alvdal som samfunn, vi vet ikke når og på hvilken måte det vil ramme oss. Slike hendelser vil utfordre oss, å erkjenne dette er viktig for å lykkes med samfunnssikkerhetsarbeid lokalt. Som kommune har vi et grunnleggende ansvar for å ivareta sikkerhet og trygghet for alle som oppholder seg innenfor kommunens geografiske område.

Innhold

1. Mål.....	3
1.1 Bakgrunn	3
1.2 Arbeid med analysen.....	3
1.3 Formål.....	3
1.4 Hva er Helhetlig ROS.....	4
2. Lov og referanser.....	5
2.1 Lover og forskrift	5
2.2 Referanser	6
3. Om Alvdal samfunnet.....	6
4. Gjennomføring.....	7
4.1 Hendelser som er vurdert	7
4.2 Kriterier.....	7
4.3 Risikomatrise	8
5. Samlet vurdering av hendelsene	8
5.1 Mennesker.....	9
5.2 Miljø.....	9
5.3 Omdømme/økonomi/materiell.....	10
5.4 Oppsummering av risikovurderingene.....	10
6. Konsekvenser av hendelser med stor og svært stor risiko.....	11
6.1 Når en hendelse skjer.....	11
6.2 Tap av kritiske samfunnsfunksjoner	11
6.3 Befolkningsvarsling og evakuering.	11
6.4 Kommunens tjenesteproduksjon under og etter en krise.	11
6.5 utfordringer og behov.....	12
7. Oppfølging av helhetlig risiko- og konsekvensanalyse (ROS).....	12
8. Viktige begreper og definisjoner	13
Vedlegg:.....	14

1. Mål

1.1 Bakgrunn

Kommunene har en sentral rolle i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunens beredskapsplikt pålegger kommunen å ha en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.

Lov om kommunal beredskapsplikt (LOV 2010-03-25 nr. 45) gir kommunen føringer på dens ansvar i forhold til risiko- og sårbarhetsanalyse, og beredskapsplan for kommunen.

Formålet med kommunal beredskapsplikt er at kommunene skal arbeide helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap på tvers av sektorene i kommunen.

Kunnskap om risiko og sårbarhet er vesentlig for å redusere sannsynligheten for at en uønsket hendelse skal inntreffe, og for å redusere konsekvensen dersom den inntreffer.

Alvdal kommune har ikke hatt en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Fylkesmannen har ved tilsyn påpekt at dette må utarbeides. Overordnet beredskapsplan med tilhørende delplaner er tidligere utarbeidet basert på scenariotenkning/risiko og sårbarhetsvurdering, disse gjennomgås årlig av kommunens beredskapskoordinator i samarbeid med fagansvarlige og kommunens kriseledelse. Beredskapsplanene er også fast tema i kommunens Beredskapsråd.

1.2 Arbeid med analysen

Arbeidet med analysen startet utfra tilsyn gjennomført av fylkesmannen 15.april 2015.

Kommunestyret fattet 25.februar 2016 i sak 12/16 blant annet følgende vedtak;

1. *Kommunestyret gir rådmannen i mandat å gjennomføre helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i tråd med saksutredningen.*
2. *Formannskapet oppnevnes som styringsgruppe.*

Arbeidet ble igangsatt og følgende er gjennomført;

- Felles arbeidsseminar med deltakere fra kommunens virksomhetsområder, kommunens øverste ledelse og kriseledelse, kommunalt beredskapsråd, næringsliv og frivilligheten. Ut fra dette kom en fram til i alt 16 aktuelle hendelser som det jobbes videre ut fra.
- Kommunens virksomhetsområder har gjennomført egne risiko- og sårbarhetsanalyser innenfor de utvalgte hendelser.
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse sammen med analyseskjema for 16 aktuelle hendelser er utarbeidet.
- Kommunens beredskapsplaner er gjennomgått.
- Endelige dokumenter er sendt på høring til kommunens ledergruppe og kommunalt beredskapsråd.

Av ulike årsaker har utarbeidelsen dratt ut i tid. Det har underveis vært kontakt og dialog med fylkesmannens beredskapsavdeling om dette.

Den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal imøtekomme kravene i lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og sivilforsvaret, samt forskrift om kommunal beredskapsplikt.

1.3 Formål

Formålet med helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse er å;

- gi en oversikt over risiko- og sårbarhetsforhold i kommunen, og hvordan de påvirker kommunen,
- gi bevissthet om risiko og sårbarhet i kommunen,
- avdekke sårbarhet og gjensidige avhengigheter,
- foreslå tiltak for hvordan risiko og sårbarhet kan forebygges, reduseres og håndteres,
- gi planleggingsgrunnlag og beslutningsgrunnlag i kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, samt øvrig kommunal planlegging.

I helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse skal;

- uønskede hendelser med potensielt store konsekvenser analyseres,
- uønskede hendelser som berører flere sektorer/ansvarsområder og som krever samordning analyseres,
- uønskede hendelser som går ut over kommunens kapasitet til håndtering ved hjelp av ordinære rutiner og redningstjeneste analyseres,
- uønskede hendelser som skaper frykt/bekymring i befolkningen analyseres.

Arbeidet skal;

- gi en oversikt over uønskede hendelser som utfordrer kommunen,
- gi bevissthet om risiko og sårbarheten i kommune,
- fange opp risiko og sårbarhet på tvers av sektorer/virksomhetsområder,
- gi kunnskap om forebyggende og avbøtende tiltak,
- gi grunnlag for mål og prioriteringer i kommunens beredskap.

Det overordnede målet er å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet. Med befolkning så menes her alle som til enhver tid befinner seg innenfor kommunens geografiske grenser, også gjennomreisende. Gjennom aktiv bruk av risiko- og sårbarhetsanalyser i samfunnsplanleggingen med tilhørende målrettede forebyggende tiltak skal uønskede hendelser unngås. Det er krav til at arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap skal være målrettet, systematisk og sporbart og være integrert i planverk og styringssystemer.

I forskrift om kommunal beredskapsplikt er det lagt vekt på å vurdere særlige utfordringer knyttet til kritiske samfunnsfunksjoner og kritisk infrastruktur.

1.4 Hva er Helhetlig ROS

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse er en vurdering av;

- hvilke uønskede hendelser som kan komme til å skje,
- sannsynlighet for at en uønsket hendelse vil inntreffe,
- sårbarhet ved systemer som påvirker sannsynligheten og konsekvensene,
- hvilke konsekvenser hendelsen eventuelt vil få, og
- usikkerheten knyttet til vurderingene.

Kommunens mange oppgaver forutsetter et helhetlig perspektiv på analysen. Dette for å unngå sammenstilling av enkeltvise risiko- og sårbarhetsanalyser uten at det helhetlige bildet, påvirkning på tvers og avhengigheter innen kommunens ansvarsområder blir berørt. Helhetlig ROS skal også synliggjøre kommunens viktige samordningsrolle, fremme kommunens samfunnssikkerhetsansvar på tvers av kommunens ansvarsområder, og samarbeidet med eksterne aktører og sivilsamfunnet.

Resultater fra risiko- og sårbarhetsanalyser på nasjonalt nivå, fylkesnivå, samt ulike ansvarsområder i kommunen vil være en del av grunnlagsmaterialet for helhetlig ROS. Samtidig kan kommunens helhetlig ROS være et viktig grunnlag for risiko- og sårbarhetsanalyser innenfor de enkelte ansvarsområdene, og i kommunens rolle som pådriver overfor andre samfunnssikkerhetsaktører.

2. Lov og referanser

2.1 Lover og forskrift

Lov om kommunal beredskapsplikt.

Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen. Vurdere sannsynligheten for at disse inntreffer og konsekvensen om det skjer. Dette skal sammenstilles i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Dette arbeidet skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder planer hjemlet i Lov om planlegging og byggesaksbehandling. Risiko og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med annet planverk.

Forskrift om kommunal beredskap.

Forskriften gir bestemmelser om arbeidet med helhetlig risiko og sårbarhetsanalysen.

Lov om planlegging og byggesaksbehandling.

Oppgaver og hensyn etter Lov om planlegging og byggesaksbehandling sier at kommunen skal fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø, viktig infrastruktur og materielle verdier med mer.

Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal kommunen som planmyndighet påse at risiko og sårbarhetsanalyse gjennomføres. Område med fare for risiko eller sårbarhet skal avmerkes i plan med hensynssone i henhold til lov og forskrift.

Forskrift om tekniske krav til byggverk – TEK17.

Forskriften skal sikre at tiltak planlegges, prosjekteres og utføres slik at tiltaket oppfyller tekniske krav til sikkerhet, miljø og helse med mer.

Lov om helsemessig og sosial beredskap.

Kommunen plikter å utarbeide en beredskapsplan for de helse- og omsorgstjenester eller sosialtjenester vi skal sørge for et tilbud om, med mer.

Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter Lov om helsemessig og sosial beredskap.

Kommunen skal gjennom risiko og sårbarhetsanalyser skaffe oversikt over hendelser som kan føre til ekstraordinær belastning. Forebyggende tiltak og beredskapsplaner skal sikre en tilstrekkelig produksjon av tjenester ved mulige hendelser.

2.2 Referanser

- Gjeldende lov og forskrift.
- Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen.
- Risiko- og sårbarhetsanalyse i forbindelse med utarbeidelse av Kommunedelplan for Alvdal tettsted 2011-2014 (20).
- Risiko- og sårbarhetsanalyse for Hedmark.
- Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap.
- Risiko- og sårbarhetsanalyser i nabokommuner.
- Kommunens egne beredskapsplaner.
- Kommunens erfaringer fra gjennomførte beredskapsøvelser.
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Analyser av krisescenarioer 2019.

3. Om Alvdal samfunnet.

For analysen legges det til grunn kommunens egenskaper i forhold til geografi, klima, bosettingsmønster, infrastruktur, næringsstruktur, særskilte objekter og sosiale forhold.

Alvdal kommune har et areal på 940 kvadratkilometer. Bosettingen er i hovedsak konsentrert til tettstedsområdet Plassen og Steia (sentrum), i tillegg i mindre grender langs hoveddalføret med Glomma og RV3.

Gjennom kommunen går riksvei 3 som hovedferdselsåre for tungtransport mellom Trøndelag og Østlandsområdet. Jernbanen og fylkesvei 29 er andre hovedferdselsårer i kommunen.

Klima er tørt og stabilt. Klimaendringer kan påvirke vesentlig risiko og sårbarhet med mer ekstremvind og ekstrem nedbør.

Kommunen er en typisk landbrukskommune med stor andel husdyrproduksjon basert på grovfor. I kommunen er det flere betydelig industribedrifter innen næringsmiddel, trevare, service, transport og anlegg. Det er en aktiv satsing på opplevelsesturisme der blant annet bruk av fjellet Tron med bilvei til toppen, 1666 moh., er sentral.

Kommunen har en stabil befolkning +/- 2430 innbyggere med en sunn demografi. Arbeidsledigheten er lav, folkehelse og sosiale forhold peker seg ikke ut i regional eller nasjonal sammenheng.

Kommuneplanens samfunnsdel «Mot 2030» sier om risiko, sårbarhet og beredskap følgende;

Det moderne samfunn er sårbart i forhold til plutselige og uforutsette hendelser. Beredskapsmessige hensyn skal derfor ivaretas i all planlegging, for å hindre at unødvendige situasjoner oppstår. Dette for å sikre innbyggerne og de som besøker oss, best mulig mot at kriser og ulykker skjer; altså samfunnssikkerhet og trygghet – så langt det lar seg gjøre. Terrortrussel, ekstremvær, sykdom og smitte som i en globalisert verden gir seg nye uttrykk, krever også at beredskapsplaner til enhver tid er oppdatert. Kommunene har en viktig oppgave i å ivareta samfunnssikkerhet og beredskap i forhold til de anlegg og virkemidler kommunen rår over. Når det gjelder risiko- og sårbarhetsanalyser knyttet til kommunale tjenester og tilbud, bør det fortløpende foretas en oppdatering i forhold til «nye trusselbilder». I den sammenheng blir det viktig at de enkelte tjenestoområdene utarbeider egne beredskapsplaner som angir hvordan oppgavene er tenkt løst. Alvdal kommune har en egen plan for kriseledelse. Denne rulleres jevnlig. I all kommunal planlegging og forvaltning

skal risiko- og sårbarhetsvurderinger inngå. Dette gjelder ikke minst i arealplanlegging og byggesaksbehandling.

4. Gjennomføring.

4.1 Hendelser som er vurdert

Felles for de fleste hendelser er at de får konsekvenser som viser gjensidige avhengigheter internt mellom kommunens fagavdelinger, og i tillegg med andre offentlige og private aktører. Beredskapsrådet er i denne sammenheng et viktig råd som kan sørge for at nødvendig koordinering og planlegging blir utført for å sikre at de gjensidige avhengighetene blir sikret. Typiske eksempler for hendelser som gir konsekvenser for flere samfunnsfunksjoner er flom, sterk vind, bortfall energiforsyning og bortfall drikkevannsforsyning. Hendelser som nå er vurdert er utfra scenario basert på referanser, erfaring, kjent utvikling og vurderinger fra interne og eksterne aktører.

Hendelsene er delt inn i typer anbefalt i veilederen (naturhendelser, store ulykker, tilsiktede hendelser og annet).

Type hendelse	Nr	Hva
Naturhendelser	1	Ekstreme nedbørsmengder, flom og flomskred
	2	Sterk vind
	3	Snøskred og ras
	4	Stor skogbrann
	5	Smittsom sykdom/Pandemi
Store ulykker	6	Langvarig bortfall av strøm
	7	Langvarig bortfall av telekom og IKT
	8	Langvarig bortfall av drikkevannsforsyning
	9	Større ulykke vei, jernbane og fly
	10	Storbrann, institusjon og industri
	11	Hendelse under stort arrangement
	12	Savnede personer
	13	Kjemikalieutslipp/-uhell
	14	Atomulykke
Tilsiktede hendelser	15	Alvorlige voldshandlinger, gisselsituasjoner, skoleskyting
	16	Terror/sabotasje/cyberangrep
Annet	17	Stor arbeidsplass legges ned

4.2 Kriterier

For å gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse der en skal prioritere tiltak med mer må det fastsettes kriterier for systematisk vurdering.

Sannsynlighet for at en hendelse skal inntreffe og konsekvensen dersom det skjer er sentrale begreper i slik vurdering. I dette arbeidet er det valgt å gradere sannsynlighet og konsekvens i 4. Liten (S1), middels (S2), stor (S3) og svært stor sannsynlighet (S4). Tilsvarende for konsekvens, liten (K1), middels (K2), stor (K3) og svært stor konsekvens (K4).

For at en hendelse er vurdert som sannsynlig må det være at denne er kjent fra tidligere (erfart), faglig vurdering og føre- var tenkning, eller en ren trusselvurdering som ikke utelukker at det er sannsynlig. Videre vurderes hendelsen ut fra skadepotensiale på tre samfunnsverdier; mennesker, miljø, omdømme og økonomi.

4.3 Risikomatrixe

Det benyttes en egen matrise for å vurdere risiko. Denne beskriver sannsynlighet og konsekvens. Sammenhengen mellom disse gir produktet, sannsynlighet x konsekvens = risiko. Risikoen er videre skalert i lav (grønn), middels (gul) og høy risiko (rød).

Rød: Risiko må reduseres – Gjennomføring av forebyggende tiltak og beredskapstiltak er nødvendig

Gul: Aktiv risikohåndtering – Gjennomføring av forebyggende tiltak og beredskapstiltak vurderes, samvirke med andre aktører utredes.

Grønn: Forenklet risikohåndtering – Opprettholdelse av forebyggende tiltak, dvs. drift av barrierer (internkontroll og avviksbehandling).

Sannsynlighet	Konsekvens			
	K1 = Liten (UFARLIG)	K2 = Middels (EN VISS FARE)	K3 = Stor (FARLIG)	K4 = Svært stor (KRITISK)
S4 = Svært stor	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høy risiko
S3 = Stor	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høy risiko
S2 = Middels	Lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko
S1 = Liten	Lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Middels risiko

5. Samlet vurdering av hendelsene

Ut fra resultatene av utførte sannsynlighet- og konsekvensvurderinger på den enkelte hendelse, presenteres disse i samlet risikobilde fordelt på samfunnsverdiene; mennesker, miljø, omdømme/økonomi/materiell.

Matrise med vurderinger for den enkelte hendelse ligger i eget dokument vedlagt.

H1 = Hendelse 1 etc.

5.1 Mennesker

Hendelser som er vurdert som potensiell stor eller svært stor konsekvens for **mennesker**:
Langvarig bortfall av strøm, Langvarig bortfall av telekom og IKT, Større ulykke vei, jernbane og fly, Kjemikalie utslipp/-uhell.

Sannsynlighet	Konsekvens			
	K1 = Liten (UFARLIG)	K2 = Middels (EN VISS FARE)	K3 = Stor (FARLIG)	K4 = Svært stor (KRITISK)
S4 = Svært stor		H3,		
S3 = Stor	H1, H2, H4,			H9,
S2 = Middels		H8,	H10, H12, H17	H6, H7, H13,
S1 = Liten				H5, H11, H14, H15, H16

5.2 Miljø

Hendelser som er vurdert som potensiell stor eller svært stor konsekvens for **miljø**:
Kjemikalie utslipp/-uhell.

Sannsynlighet	Konsekvens			
	K1 = Liten (UFARLIG)	K2 = Middels (EN VISS FARE)	K3 = Stor (FARLIG)	K4 = Svært stor (KRITISK)
S4 = Svært stor				
S3 = Stor	H1, H2, H4, H9,			
S2 = Middels	H3, H6, H7, H8, H12, H17		H10	H13
S1 = Liten	H5, H11, H15			H14, H16

5.3 Omdømme/økonomi/materiell

Hendelser som er vurdert som potensiell stor eller svært stor konsekvens for omdømme/økonomi/materiell: Ekstreme nedbørsmengder, flom og flomskred, Stor skogbrann.

Sannsynlighet	Konsekvens			
	K1 = Liten (UFARLIG)	K2 = Middels (EN VISS FARE)	K3 = Stor (FARLIG)	K4 = Svært stor (KRITISK)
S4 = Svært stor				
S3 = Stor		H2, H9	H1, H4	
S2 = Middels	H13,	H3, H12	H6, H7, H8, H10, H17	
S1 = Liten			H5, H15, H16	H11, H14

5.4 Oppsummering av risikovurderingene

Matrisene viser at risiko er størst knyttet til mennesker, videre er økonomi og verdier i form an materiell utsatt. Det er også noen kritiske hendelser for miljø, en del av dette er derimot knyttet til hendelser og risiko utenfor kommunens påvirkningsmuligheter. For å redusere den samlede risikoen er det mest å hente ved å ta tak i hendelser som ligger i rød sone for mennesker og som innebærer liv og helse.

Følgende hendelser ligger i rød sone:

Nr.	Hva	Samfunnsverdi
H1	Ekstreme nedbørsmengder, flom og flomskred	Økonomi og materiell
H4	Stor skogbrann	Økonomi og materiell
H6	Bortfall av strøm	Mennesker (liv og helse)
H7	Bortfall av telekom og IKT	Mennesker (liv og helse)
H9	Større ulykke vei, jernbane og fly	Mennesker (liv og helse)
H13	Kjemikalieutslipp/-uhell	Mennesker (liv og helse) Miljø

I tillegg vil en storbrann i institusjon og industri innebære (gul) risiko på alle de 3 samfunnsverdiene.

6. Konsekvenser av hendelser med stor og svært stor risiko.

6.1 Når en hendelse skjer.

Det som kjennetegner disse hendelsene er at de vil involvere mange aktører, kommune, nødetater, offentlig og frivillige støttefunksjoner som Sivilforsvaret med mer og private tilbydere/aktører. Det stiller krav til felles situasjonsbilde på beredskapsbehovet blant disse. Aktiv bruk av kommunens beredskapsråd, beredskapsplaner og øvelser er viktig i denne sammenhengen.

6.2 Tap av kritiske samfunnsfunksjoner.

Disse hendelsene kjennetegnes også ved viktig infrastruktur vil være utsatt og det igjen ramme viktige samfunnsfunksjoner. Det være seg telekom og IKT, strøm og vei.

Behovet er stort for gode beredskapsplaner for bortfall av kritisk infrastruktur.

6.3 Befolkningsvarsling og evakuering.

Kommunen har en egen plan for informasjon og befolkningsvarsling. UMS-varsling benyttes dersom den ikke er satt ut av spill.

Flere av disse hendelsene kunne utløse behov for evakuering av et større eller mindre område. Plan for opprettelse av evakueringscenter/pårørendesenter (EPC) er viktig og må øves.

6.4 Kommunens tjenesteproduksjon under og etter en krise.

Kommunens beredskapsplaner innebærer at en krise skal løses så tilnærmet likt ordinær drift som mulig, dvs. etter ansvarsprinsippet, likhetsprinsippet, nærhetsprinsippet og prinsippet om samvirke.

Ansvarsprinsippet som betyr at den som har et ansvar i en normalsituasjon også har dette ansvaret i tilfelle ekstraordinære hendelser

Likhetsprinsippet som betyr at den organisasjonen som skal håndtere en krise, er mest mulig lik den daglige organisasjonen

Nærhetsprinsippet som betyr at kriser skal håndteres på lavest mulig nivå

Samvirkeprinsippet som betyr at alle aktører har et selvstendig ansvar for å sikre optimalt samvirke og samarbeid med relevante aktører i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering

Enkelte hendelser vil skape utfordringer for kommunen å opprettholde normal tjenesteproduksjon. Hendelser i rød sone vil alle innebære risiko for dette. Alternative løsninger for å sikre forsvarlige tjenester må da løpende vurderes. Det vil være naturlig å tenke samhandling med nærliggende kommuner i en slik situasjon. Hendelsens utvikling og omfang vil også ha betydning for hvor raskt en vil komme tilbake til en normal driftsituasjon.

Noen hendelser vil også utløse en kjede av flere. Større ulykker og brann kan medføre bortfall av strøm eller telekom/IKT. Bortfall av strøm kan gi rensutfordringer som påvirker drikkevannskvaliteten og utløse sykdomsutbrudd. Prioritering av tiltak når en hendelse oppstår er derfor viktig for å begrense muligheten for at det utløser nye hendelser.

6.5 Utfordringer og behov.

De ulike hendelsene i rød sone vil gi ulike utfordringer og behov for tiltak ut fra situasjon i det enkelte tilfelle. Ut fra sannsynlighetsvurdering kan dette framstilles slik:

Hendelse nr.	Tema	Gjensidig avhengighet	Utfordrer ordinær drift	Kritisk infrastruktur	Behov for befolkningsvarsling	Behov for evakuering
1	Ekstreme nedbørmengder/flom	X	X	X	X	X
4	Stor skogbrann	X	X	X	X	X
6	Bortfall av strøm	X	X	X	X	X
7	Bortfall av telekom/IKT	X	X	X	X	X
9	Større ulykke vei/jernbane/fly					X
13	Kjemikalieulykke/-uhell				X	X

7. Oppfølging av helhetlig risiko- og konsekvensanalyse (ROS)

Den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal legge grunnlaget for kommunens forebyggende arbeid og beredskapsplaner dersom en hendelse oppstår.

I det forebyggende arbeidet skal risiko og konsekvensanalyser legges til grunn i alt overordnet planarbeid gjennom kommuneplanens samfunnsdel og tilhørende arealplaner. Konkrete tiltak gjennom reguleringsplaner, kommunale virksomhetsplaner og tiltaksplaner er viktig.

Kommunen har utarbeidet beredskapsplaner og øves jevnlig på ulike hendelser. Dette er et viktig arbeid for å være så godt forberedt som det er mulig når en hendelse inntreffer.. Kommunen har i dag beredskapsplaner for hendelser som faller inn i rød sone i denne analysen. Beredskapsplaner for kommunens informasjonsarbeid/befolkningsvarsling og etablering av EPC (etterlatte-/pårørende senter)/ evakueringsplan er utarbeidet og øves regelmessig. Planene må gjennomgås, utvikles og øves jevnlig.

Hendelser i rød sone prioriteres først, gjennom forebyggende tiltak skal målet være så langt det er mulig å få disse nedskalert til gul eller grønn sone.

8. Viktige begreper og definisjoner

Samfunnssikkerhet kan beskrives som den evne samfunnet har til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner og ivareta borgernes liv, helse og grunnleggende behov under ulike former for påkjenninger. Samfunnssikkerhetsbegrepet brukes bredt og dekker sikkerhet innenfor hele spekteret av utfordringer, fra begrensede hendelser via større krisesituasjoner som representerer omfattende fare for liv, helse, miljø og materielle verdier, til sikkerhetsutfordringer som truer nasjonens selvstendighet eller eksistens.

Beredskap er definert som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense eller håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte.

Beredskapsarbeid er en betegnelse for kommunenes samlede arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Uønskede hendelser er hendelser som avviker fra det normale, og som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.

Krise: Kan defineres som en hendelse som har potensial til å true viktige verdier og svekke en organisasjons evne til å utføre viktige funksjoner. En krise kan være en tilstand som kjennetegnes av at samfunnssikkerheten eller andre viktige verdier er truet, og at håndteringen utfordrer eller overskrider kapasiteten og/eller kompetansen til den organisasjonsenheten som i utgangspunktet har ansvaret for denne. Alvdal kommune har i sin beredskapsplan definert det til å være en krise dersom en eller flere av følgende kriterier fylles:

1. Situasjonen kan ikke løses innenfor den ordinære samfunnsorganisering.
2. Situasjonen truer eller kan true en virksomhets kjernevirksomhet og / eller troverdighet.
3. Situasjonen kan være/ er en åpenbar trussel mot en eller flere personers helse og sikkerhet.

Kritisk infrastruktur er de anlegg og systemer som er helt nødvendige for å opprettholde samfunnets kritiske funksjoner som igjen dekker samfunnets grunnleggende behov og befolkningens trygghetsfølelse. Det er altså *kritisk samfunnsfunksjon* som er det mest sentrale begrepet for forståelsen av området. Dette er knyttet opp mot samfunnets grunnleggende behov som kan være trygghet for den enkelte og basale fysiske behov som vann, mat, varme og lignende.

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse er en systematisk gjennomgang av kommunens geografiske område og virksomhet med sikte på å:

- kartlegge risiko og sårbarhet, som omfatter:
 - uønskede hendelser som er av en slik karakter eller et omfang at den involverer kommunens ledelse i vurderingen av forebyggende tiltak, samt beredskap og krisehåndtering
 - uønskede hendelser som berører flere sektorer
- avdekke tverrsektorielle sårbarheter og gjensidige avhengigheter

- unngå risiko og sårbarhet der det er mulig
- redusere risiko og sårbarhet gjennom forebyggende og skadebegrensende tiltak
- håndtere eventuell restrisiko med beredskap

Skadeforebyggende tiltak kan beskrives som tiltak som settes inn mot årsakene til at uønskede hendelser oppstår og dermed reduserer sannsynligheten for at disse inntreffer. Dette forutsetter at risiko- og sårbarhetsområder kartlegges, analyseres og blir utgangspunkt for planverk og eventuelle tiltak. Å kartlegge skredfare for å unngå boligbygging er et typisk eksempel på et skadeforebyggende tiltak. Dersom det allerede er utbygd i et rasfarlig område, handler det skadeforebyggende tiltaket for eksempel om å sette opp fysiske installasjoner for å hindre at skred utløses.

Skadebegrensende tiltak kan beskrives som tiltak som settes inn mot konsekvensene av uønskede hendelser og som dermed minsker skadevirkningen av disse. Et eksempel på skadebegrensende tiltak er bygging av flomvoller som vern ved en mulig flom.

Krisekommunikasjon: Når kriser oppstår, handler krisekommunikasjon om å formidle viktige og presise budskap på en mest mulig effektiv måte, under stort tidspress. Kommunikasjonen skal begrense usikkerhet om ansvarsforhold, klargjøre hva virksomheten gjør for å løse problemet og redusere krisens omfang, samt formidle hvordan rammede kan få hjelp og støtte. Krisekommunikasjon er altså en organisasjons kommunikasjon med medier, samarbeidsparter, egne ansatte og befolkningen, i alvorlige situasjoner og kriser.

Informasjonsberedskap: Den evnen virksomheter har til raskt å etablere systemer for å varsle, strukturere og utføre arbeidet med kommunikasjon og informasjon i en krisesituasjon. Ansvar, roller og rutiner for dette fremgår av virksomhetens informasjonsberedskapsplan/-krisekommunikasjonsplan som er en del av virksomhetens totale beredskapsplanverk.

Vedlegg:

- Matriser med vurderinger for den enkelte hendelse.